

Tid have kunnet hjælpe dem, som nu sidder og rykker i det. Vi maa jo huske, naar vi laver saadanne Love, at der er Tale om Oprettelse af Husmandsbrug og ikke af større Ejendomme, og tillige skulde vi altid være klar over, om de økonomiske Forhold var saaledes, at de paagældende Mennesker kunde leve paa disse Brug — de kan jo ikke alle sammen vente at faa et Embede ved Siden af Husmandsbruget. Jeg kunde fristes til at minde om, hvorledes Husmænd, og jeg kan gerne tage Gaardmænd med, tidligere har begyndt: de har klaret Forholdene, efterhaanden som de evnede det, de har haft mere Forstaaelse af Tiden og har sat Tæring efter Næring. Vi skal se paa, hvorledes de praktiske Folk har klaret sig i vanskelige Tider. Jeg har set mange unge, som har bygget deres Hjem gennem flere Aar, klare sig godt, idet de har betalt det meste af, hvad det kostede, efter som Arbejdet skred frem, og det har endda været Folk, som har bygget deres Hjem uden Statslaan, uden Tilskud og uden billig Rente. Men jeg kender ogsaa mange, som har bygget for flot, saa at de ligger under det længe efter og ikke mindst nu, da de vanskelige Tider er kommet. Derfor takker jeg den højtærede Landbrugsminister for Fremsættelsen af dette Lovforslag, som jeg haaber maa blive gennemført og blive benyttet ude i det praktiske Liv. Der er saa mange nu, som ikke kan betale deres Renter, netop fordi de har bygget for dyrt.

Der er endnu en Ting, som gør sig gældende, og det er den, at mange af dem, som har bygget efter de gældende Love, ingen Kapital har til at skaffe Besætning for, naar de er færdige med at bygge. Ogsaa i saa Henseende vil den Frihed, som gives i det foreliggende Lovforslag, betyde en praktisk Fordel.

Jeg kunde nævne andre Ting, som det var ønskeligt at faa frem samtidig. Jeg tænker navnlig paa det Forhold, at naar Jorden, Prisen og Manden er godkendt, skal der indsendes Tegninger, og saa gaar der temmelig lang Tid, før de Folk, som staa og venter derude, ved, om de kan faa Lov til at bygge eller ikke. Jeg vil derfor gerne henstille, at de faar Frihed til at paabegynde Arbejdet, saa snart Jorden, Prisen og Manden er godkendt. Saaledes som Forholdene var sidste Aar, og som de ogsaa er i Aar, vil vi komme langt hen paa Foraaret, før de, der agter at bygge, faar endelig Besked. Jeg tror nu ogsaa, at der kan bygges et Statshusmandshus, uden at Kommissioner og andre Institutioner

skal sættes i Bevægelse. Jeg har i Aar set det Tilfælde, at en Mand, som havde faaet baade Jorden og Prisen og sig selv godkendt, fik Meddelelse om, at han kunde faa Statslaan, og saa skulde han jo indsende Tegninger, men i Stedet for at indsende disse gav han sig til selv at bygge sit Hus, og da Tegningerne kom tilbage til Kommissionen, fik vi at vide, at Huset var delvis opført og Manden flyttet ind. Jeg ved ikke, om dette kan kaldes en Forbrydelse. Kommissionen tog ud og saa paa Huset, og det viste sig at være opført ganske solidt og tillige billigt, idet det var opført for saadant noget som godt 8 000 Kr., naar Manden ikke regnede sit eget Arbejde med. Det var opført i Løbet af Vinteren, og han havde et udmærket Hus, nu da Foraaret kom, hvor de andre først skal til at begynde paa at bygge, og han kan nu straks tage fat paa sin Mark. Da Manden tilmed er Haandværker, kan han tage ud og tjene noget ved Siden af som Murer. Hvis der saaledes kunde gives mere og mere Frihed i vor Lovgivning, vilde det være godt. Der er jo mange, som mener, at det umuligt kan gaa, uden at der er en Arkitekt med. Jeg skal ikke sige noget om Arkitekter, men jeg mener, at det er en forkert Tanke, man er kommet ind paa: at der ikke kan oprettes Statshuse, uden at der skal en Arkitekt til at godkende saavel Tegninger som Bygninger. Det er efter min Mening en af Grundene til, at det tager saa lang Tid, og at det samtidig bliver saa dyrt. Jeg vilde ønske, at det under Lovforslagets videre Behandling kunde indrettes saaledes, at man gav den omtalte Paragraf tilbagevirkende Kraft for indeværende Aar, saaledes at den fik Betydning for dem, der ønsker det, hvis de ikke allerede er begyndt at bygge. Jeg kunde ogsaa ønske, at vi, hvis det ude i det praktiske Liv viser sig ønskeligt, kom ind paa det samme Princip ved Anvendelsen af 4. Oktober-Loven, saaledes at de vedkommende fik Frihed til at bygge noget mere, som de selv vilde, og som de havde Lejlighed til. Det er jo Amtskommissionerne, der skal give de paagældende Lov til at bygge i flere Omgange, og jeg tror, at netop de, der staa ud i det praktiske Arbejde, og som er blevet godkendt og ogsaa har faaet deres Jord godkendt, vil benytte sig af den Frihed, der her bliver givet. Vi faar jo saa i de kommende 3 Aar Lejlighed til at se, hvorledes denne Bestemmelse vil virke, og kan ved Lovens Revision i 1930 tage Hensyn hertil.

Angaaende Lovforslagets § 5, som fore-